

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi M. B. i D. B.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
V ACa 1260/23,

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 stycznia 2025 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Pismem z 4 października 2024 r. M. B. i D. B. (dalej: „Skarżący”),
reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika złożyli skargę na przewlekłość
postępowania sądowego prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie
w sprawie o sygn. akt V ACa 1260/23, wnosząc o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem
Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt V ACa 1260/23;
2. zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcie niezbędnych czynności w
sprawie, w szczególności niezwłoczne wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej;

3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżących kwoty po 2000 zł (słownie: dwa tysiące złotych) tytułem odszkodowania;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie łącznie na rzecz Skarżących kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 14 lipca 2023 r., zaś ostatnią czynnością podjętą przez sędziego referenta było zawiadomienie o składzie orzekającym (pismo odebrane przez Skarżących odpowiednio 18 lipca 2023 r. i 31 lipca 2023 r.). Skarżący wyjaśnili następnie, że z uwagi na fakt, że od podjęcia ostatniej czynności w sprawie minęło czternaście miesięcy, wskazane okoliczności świadczą o przewlekłości postępowania, w myśl art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1725 z późn. zm.; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”). Skarżący zaznaczyli później, że mają świadomość niedoborów kadrowych i organizacyjnych w sądownictwie powszechnym, niemniej okoliczność ta nie mogła w ich ocenie usprawiedliwiać tak długiego oczekiwania na podjęcie czynności zmierzających do nadania biegu ich sprawie. Zdaniem Skarżących, obowiązkiem państwa jest zorganizować wymiar sprawiedliwości w taki sposób, aby sprawa mogła być rozpoznana bez zbędnej zwłoki, z poszanowaniem praw i gwarancji procesowych. Skarżący dodali nadto, że nie posiadali szczegółowej wiedzy na temat tego, czy przewlekłość była wynikiem zaniedbań sędziego referenta czy efektem nieudolności organów egzekutywy i legislatury, niewłaściwych warunków kadrowych, biurowych oraz proceduralnych (tak aby możliwe było sprawne rozpoznanie sprawy), jednakże jej przyczyna powinna pozostać bez wpływu na uwzględnienie skargi.

W piśmie z 14 stycznia 2025 r., Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość zgłosił swój udział w postępowaniu oraz wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. Pikulski, J. Szczechowicz, Ludzki wymiar prawa

a przewlekłość postępowania sądowego (w:) Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza, Toruń 2004, s. 353 i n.).

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Jednocześnie jednak ugruntowane jest stanowisko, że przewlekłość jest pojęciem odnoszącym się do konkretnego zdarzenia, które po wnikliwej analizie należałoby uznać za nadmiernie rozciągnięte w czasie i niezasadnie przedłużające się (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21, oraz z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Powyższe oznacza, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21; z 14 września 2022 r., I NSP 251/22; z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Co do zasady więc przewlekłość jest pojęciem względnym i zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Należy także nadmienić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2017 r., III SPP 33/17; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że nie naruszono w niej prawa do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym jest, że pierwsze czynności procesowe zostały podjęte przez Sąd Apelacyjny Apelacyjnym w Warszawie 14 lipca 2023 r. Sprawa została wówczas zarejestrowana i wpisana do repertorium ACa. W dalszej kolejności wylosowano sędziego referenta, zaś strony zostały zawiadomione o składzie rozpoznającym sprawę. Następnie, 16 października 2024 r. akta sprawy zostały przedstawione sędziemu referentowi

celem rozważenia sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia. Postanowieniem z tej samej daty Sąd Apelacyjny w Warszawie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia, w konsekwencji czego zarządził doręczenie odpisu postanowienia pełnomocnikom stron. Po ustaleniu opłaty od apelacji Sąd Apelacyjny w Warszawie wezwał pełnomocnika pozwanego do uzupełnienia braków fiskalnych, poprzez uiszczenie w terminie 7 dni od dnia jego doręczenia brakującej opłaty od (pod rygorem odrzucenia apelacji).

Analiza powyższej sekwencji zdarzeń (czynności procesowych) skutkuje stwierdzeniem, że od chwili wpływu sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie (lipiec 2023 r.) do dnia wpływu skargi na przewlekłość postępowania (październik 2024 r.), upłynęło nieco ponad 12 miesięcy. Biorąc jednak pod uwagę opisany powyżej standard orzecniczy, w myśl którego sprawa powinna zostać skierowana przez sąd odwoławczy do rozpoznania w terminie 12 miesięcy, uznać należy, że w rozpatrywanym przypadku przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności, w tym znacznego obciążenia Sądu Apelacyjnego w Warszawie tzw. sprawami frankowymi, nie mamy jeszcze do czynienia z bezczynnością, która skutkowałaby koniecznością uwzględnienia skargi. Sąd Najwyższy podkreśla przy tym, że wniesienie skargi na przewlekłość wywołało w ocenianym postępowaniu apelacyjnym pożądaną przez Skarżących skutek, ponieważ Sąd Apelacyjny w Warszawie doręczył odpis apelacji pełnomocnikowi powodów. Postępowanie może być więc dalej prowadzone i Skarżący mogą oczekiwać efektywnego procedowania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

[l.n]